

UNIVERZITA KARLOVA

Filozofická fakulta

Zápis o části státní závěrečné zkoušky Obhajoba závěrečné práce

Akademický rok: 2017/2018

Jméno a příjmení studenta: Jan Vašíček
Datum narození: 29.04.1991
Identifikační číslo studenta: 54057110

Typ studijního programu: navazující magisterský
Studijní program: Filozofie
Studijní obor: Filozofie
Identifikační číslo studia: 407953

Název práce: Býti jedno jen: Základy Spinozovy ontologie
Pracoviště práce: Ústav filosofie a religionistiky
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Vedoucí práce: Mgr. Jan Palkoska, Ph.D.
Oponent(i): doc. James Hill, Ph.D.

Datum obhajoby : 24.01.2018 **Místo obhajoby :** Praha

Průběh obhajoby: Jan Vašíček představil svou práci: v první kapitole předkládá základní rysy Spinozovy ontologie (substance, módy, atributy), přičemž upozorňuje na problémy pojmu atributu (např. zda patří spíše do přírody tvořící či tvořené atd.). Pod hlavičkou "téma kvantity" pak pojednává o důvodech, které vedou Spinozu k tvrzení o tom, že substance je jedna. Poté se práce zabývá Spinozovým chápáním nekonečnosti a existence, a to nejprve existence modálních věcí (existovat znamená být zapříčiněn), a poté existence substance (která není něčím, co může být zapříčiněno). Výsledkem je zjištění, že typ existence, která náleží běžným věcem, je zásadně odlišná od existence substance. Substance je "existencí samou". Následující rozbor se pak soustředí na působení Boží jakožto vycházení tvořené přírody z přírody tvořící.

Jan Palkoska vyzdvihl nadstandardní kvality diplomové práce, která nejen čerpá z množství pramenů v originále, ale odvíjí své tázání v těsném kontaktu s tázáním současného spinozovského bádání. Vyzdvihl též odvážnost některých autorem navržených řešení. Uvedl dvě výhrady. (1) V úvaze o reálnosti tvořené přírody autor nevyvrátil, dle vedoucího, námitku, podle níž se tvořené přírodě přisuzuje produktivnost pouze analogicky. Otázka obecně zní: jak negaci nekonečna učinit reálnou. (2) Dle autora je substance "identická s existencí universa". Otázka pak ale zní, co zde znamená existence, a jak vyložit Spinozovy výroky, podle nichž se existence substancí "připisuje" (jako nějaký atribut), tj. není s ní jednoduše identická.

James Hill rovněž vysoce ocenil práci J. Vašíčka, mj. i díky schopnosti reagovat na současné spinozovské bádání jak anglofonní, tak frankofonní. Uvedl několik otázek. (1) Jaký status má "atribut" v interpretaci J. Vašíčka? Je něčím, co existuje reálně mimo rozum?

Čili: je atribut "subjektivistický", anebo existuje nezávisle na rozumu? (2) Čím je Spinozovo hledisko, podle něhož může substance mít mnoho atributů, výhodou oproti Descartovu stanovisku, podle něhož může mít substance pouze jeden atribut? Podle autora Descartovo stanovisko spatřuje svět jako fragmentovaný chaos, nikoli jako jednotný kosmos. (3) Autor odmítá, že by atributy byly počítatelné, raději o nich mluví jako o různých kvalitách. Přesto je možné je vypočítat (my lidé známe dva atributy). Jak to zde autor míní? Tak, že numerická odlišnost se vztahuje jen na substance? (4) Máme Boha u Spinozy chápat jako absolutně nekonečnou substancí, a tedy nikoli ve smyslu tradičních náboženství? Autor ovšem v závěru mluví o sebevědomí Boha, a tedy by Bůh měl (biblické) rysy osoby.

Autor postupně odpovídal na otázky oponenta a vedoucího (ve vztahu k jehož otázkám uvedl, že zásadním rysem Spinozových úvah je vykládat substancí z jejích následků, z toho, co je jí zapříčiněno, co z ní povstává atd.).

Klasifikace obhajoby:

výborně

Předseda komise:

Dr. habil. Jindřich Karásek, Dr. (přítomen)

Členové komise:

doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D. (přítomen)

doc. James Hill, Ph.D. (nepřítomen)

Mgr. Václav Němec, Ph.D. (přítomen)